Gazeta Krakowska

CODZIENNA

Nr 87. ROK 1832. SOBOTA 31 MARCA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po południ: w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna.........złp. 12
Miesięczna....... ,, 5
Ner pojedynczy...gr: 10
Za donie: od wiér: g. 15

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	Godzina	Barometr na 0° g.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 6. 269	-- 0. 5	-- 6,0	Pół. wschodn słaby	Pogoda	
30.	12	,, 6. 225	† 6. 7	4,5	,, średni	,, ,,	
	3	,, 5. 728	† 10. 3	1,5	,, słaby	,, ,,	
	9	,, 5. 579	-- 4. 0	-- 3,0	Wschodni słaby	Pogoda z chmuremi	

Z dniem ostatniego marca, kończy się kwartalna prenumerata na GAZETĘ KRAKOWSKĄ. Osoby życzące sobie nadal prenumerować, raczą się zgłosić po wymianę biletów w Kantorze.

Część Urzędowa.

POLSKA

WARSZAWA 26 Marca.

z Bożey Dopomagającey Łaski

MY MIKOŁAY I.

CESARZ i SAMOWŁADZCA

WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI.

etc. etc. etc.

Manifestem naszym pod dniem 25 stycznia roku zeszlego wydanym, ogłosiwszy wszystkim wiernym poddanym naszym o wkroczeniu woysk naszych do królestwa Polskiego, chwilowo przez buntowników od władzy prawey oderwanego, My zarazem oznaymiliśmy im i o przedsięwzięciu naszém, ustalenia na przyszłość losu tego kraju na zasadach trwałych, odpowiednich potrzebom i dobru całego naszego cesarstwa. Dziś, gdy mocą oręża położony został koniec wichrzącym królestwo Polskie zaburzeniom, a naród wciągniony przez źle myślących w przestępstwo, przywrócony został do swoich obowiązków i spokoyności, osądziliśmy za rzecz pożyteczną, doprowadzić do skutku nasze przedsięwzięcie, ażeby ustanowieniem całego i nienaruszonego porządku, obwarować na zawsze od nowych szkodliwych zamachów, tę spokoyność i nierozerwane połączenie dwóch narodów, przez naywyższą Opatrzność troskliwości naszey powierzonych.

Królestwo Polskie zwycięzkim orężem Rossyi w roku jeszcze 1815 zdobyte, otrzymało wówczas od wspaniałomyślności Nayjaśnieyszego poprzednika naszego, w Bogu spoczywającego Cesarza Alexandra, nietylko przywrócenie bytu narodowego, lecz i osobne prawa skreślone w ustawie konstytucyjney. Przepisy te nie mogły zaspokoić odwiecznych nieprzyjaciół wszelkiego porządku i prawey władzy. Oni trwając w przestępnych swych zamiarach, nie przestawali marzyć o rozdwojeniu narodów berłu naszemu podwładnych, i zuchwale poważyli się użyć na złe dobrodzieystw wskrzesiciela ich oyczyzny, obracając na obalenie wielkiego dzieła jego, nadane im prawa i swobody, któremi byli obdarzeni jedynie z potężney jego woli. Rozlew krwi był skutkiem takowych zamiarów, spokoyność i szczęśliwość, których słodyczy królestwo Polskie w naywyższym, dotąd w tym kraju nieznanym stopniu używało, znikły pośród woyny domowey i powszechnego spustoszenia. Wszystkie te klęski już minęły. Królestwo Polskie na nowo berłu naszemu przywrócone, odzyska spokoyność i zakwitnie wśród ustalonego w niém pokoju, pod opieką czuwającego rządu. Z tém wszystkiem my w oycowskiey naszey troskliwości o dobro wiernych naszych poddanych za nayświętszy poczytujemy sobie obowiązek, zapobiedz

cześnie wszelkiemi od nas zależącemi środkami powróceniu na przyszłość podobnych nieszczęść, jakie się wydarzyły, przez pozbawienie źle myślących tych sposobów, któremi oni, jak się dziś okazało, potrafili zaburzyć spokoyność powszechną. Niemniey przy tem pragnąc, aby poddani nasi królestwa Polskiego, nie przestawali używać wszystkich pomyślności, jakie są potrzebne do uszczęśliwienia każdego z nich z osobna, i dla ogólnego dobra całego kraju; aby bezpieczeństwo osobiste i własność każdego, wolność sumienia i wszelkie mieysowe cywilne prawa i swobody, były bez żadnego onych naruszenia zachowane; aby królestwo Polskie mając osobny rząd, potrzebom jego odpowiedni, nieprzestawało bydź nieoddzielną częścią cesarstwa naszego: aby nakoniec mieszkańcy tego kraju, składali dotąd z Rossyanami zjednoczony zgodnemi braterskiemi uczuciami naród; My stósownie do tych zasad, przepisaliśmy i postanowiliśmy przez osobny w dniu dzisieyszym, nayłaskawiey nadany Statut Organiczny wprowadzić w nasze królestwo Polskie nowy kształt i porządek rządu.

Dan w Sankt-Petersburgu czternastego dnia lutego, roku od narodzenia pańskiego tysiąc ośmset trzydziestego drugiego, panowania zaś naszego, siódmego.

Przez Cesarza i Króla
MIKOŁAY.
Minister Sekretar Stanu
(podpisano) Stefan Hrabia *Grabowski.*

Statut Organiczny Królestwa polskiego.

z Bożey Dopomagającey Łaski
MY MIKOŁAY Iszy.
CESARZ i SAMOWŁADZCA
WSZECH ROSSYI KRÓL POLSKI.
etc. etc. etc.

Przy ciągłem i usilnem staraniu naszem o dobro narodów, przez naywyższą Opatrzność berłu naszemu powierzonych, My ze szczególną uwagą roztrząsaliśmy zasady przyszłey organizacyi królestwa Polskiego, i mając na względzie prawdziwe korzyści i stan tego kraju, oraz mieyscowe potrzeby i zwyczaje mieszkańców, przy niezbędney potrzebie ustalenia ich spokoyności i dobrego bytu, przez ściśleysze i niezachwiane połączenie z państwem Rossyjskiem, przepisaliśmy i nayłaskawiey nadajemy królestwu Polskiemu następne zasadnicze prawa.

1. *Przepisy ogólne.*

Art. 1. Królestwo Polskie przyłączone na zawsze do państwa Rossyjskiego, stanowi nierozdzielną część tego państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb mieyscowych zastósowany rząd, niemniey swoje własne kodexa cywilny i kryminalny; i wszystkie dotychczas istniejące po miastach i w gminach wieyskich, nadane im mieyscowe prawa i ustawy, pozostają na dawnieyszych swoich zasadach i w dawney mocy.

Art. 2. Korona królestwa Polskiego jest dziedziczną w osobie naszey i naszych potomków następców i sukcessorów, stósownie do porządku dla następstwa tronu cesarstwa wszech Rossyi przepisanego.

Art. 3. Koronacya Cesarzów Wszech Rossyi Królów Polskich, zawiera się w jednym i tymże samym obrzędzie świętym, który będzie się odbywać w mieście stołecznem Moskwie w obecności deputatów królestwa Polskiego, wzywanych do uczestnictwa w takowey uroczystości, razem z deputatami innych części Cesarstwa.

Art. 4. W przypadkach, w których wedle istniejących dopiero lub na przyszłość wydać się mających przepisów, będzie ustanowiona w Rossyi regencya, władza rejenta, lub rejentki państwa, rozciąga się i na królestwo Polskie.

Art. 5. Wolność wyznania religiynego gwarantuje się w zupełney mocy. Każdemu w szczególności pod protekcyą rządu zostawuje się wolność sprawowania religiynych obrządków publicznie i bez żadney przeszkody, a różnica w nauczaniu rozmaitych wyznań chrześcijańskich, nie może bydź powodem do wyłączenia kogokolwiek od praw i przywilejów wszystkim mieszkańcom królestwa nadanych. Osoby duchowne wszelkich wyznań, zostają w równym stopniu pod protekcyą i dozorem władz przez prawa ustanowionych. Wreście relijgia rzymsko-katolicka, jako przez naywiększą część poddanych naszych królestwa Polskiego wyznawana, będzie zawsze szczególnym przedmiotem opieki i protekcyi rządu.

Art. 6. Fundusze posiadane przez duchowieństwo rzymsko-katolickie i grecko-unickie, uznają się za własność ogólną, nietykalną hierarchii kościelney każdego z tych wyznań.

Art. 7. Opieka praw rozciąga się jednostaynie na wszystkich mieszkańców królestwa, bez żadney różnicy stanu lub znaczenia. Każdy, przez osobiste zasługi i talenta, może dostąpić w kraju porządkiem w prawie przepisanym, wszystkich urzędów i godności.

Art. 8. Wolność osobista każdego zapewnia się i ochrania się mocą istniejących praw.— Nikt niemoże bydź aresztowany, lub oddany pod sąd, jak tylko w przypadkach prawem przepisanych, ze ścisłem zachowaniem porządku w tym celu ustanowionego. Każdy z aresztowanych będzie zawiadomiony przez pismo o powodach zatrzymania go.

Art. 9: Każdy z aresztowanych nie daley jak w przeciągu pierwszych trzech dni swojego zatrzymania, powinien bydź stawiony przed władzę sądowniczą, końcem wybadania go, lub osądzenia według porządku przepisanego. Jeśli przy takowém pierwszém śledztwie uznany będzie za niewinnego, odzyskuje natychmiast wolność; równie uwalnia się z podstraży i ten, kto w przypadkach prawem przepisanych, złoży za siebie dostateczną rękoymię.

Art. 10. Porządek postępowania śledczego

i sądowniczego nad naywyższemi urzędnikami królestwa, jako też osobami obwinionemi w wykroczeniach stanu; będzie przepisany osobnem prawem, na fundamentach zgodnych z istniejącemi w tym celu ustawami w innych częściach imperium naszego.

Art. 11. Prawo wszelkiey własności osób pojedynczych i stowarzyszonych, tak na powierzchni jak wewnątrz ziemi znaydującey się; uznaje się za święte i nietykalne, a to stósownie do ustaw istniejących. Każdy poddany królestwa Polskiego, ma zupełną wolność przesiedlenia się i przeniesienia swey własności, dokądkolwiek zechce, z zachowaniem tylko właściwych w tym względzie przepisów.

Art. 12. Kara konfiskaty majątku, stanowi się jedynie za wykroczenia stanu pierwszego rzędu, jak to będzie w szczególności oznaczono w osobnych przepisach.

Art. 13. Ogłaszanie myśli za pośrednictwem druku, ulegnie takiemu tylko ograniczeniu, jakie uznanem będzie za nieodbicie potrzebne do zapewnienia winnego uszanowania dla religii, nietykalności władzy naywyższey, nieskazitelności obyczajów i osobistego honoru każdego. W tym celu będą przepisane osobne prawidła, oparte na zasadach, które służyły za podstawę do przepisów istniejących dziś w tey mierze, w innych częściach państwa naszego.

Art. 14. Królestwo Polskie będzie miało w stosunku przyzwoitym uczestnictwo w ogólnych wydatkach na załatwienie potrzeb imperium. Część podatków i dalszych poborów na ten cel od niego przynależących, będzie oznaczona z nayściśleyszą proporcyonalnością przez osobne postanowienie.

Art. 15. Wszystkie podatki i inne pobory, które exystowały w królestwie Polskiem do miesiąca listopada 1830 r. będą pobierane i na przyszłość trybem dawnieyszym dopóty, dopóki rodzay i ilość tych podatków i poborów nie zostaną przeyrzane i ustanowione w inny sposób, końcem porównania i ulżenia, ile można będzie, tych ogólnych na potrzeby krajowe powinności.

Art. 16. Skarb królestwa Polskiego, równie jak i inne gałęzie rządu, mają bydź zawiadywane oddzielnie od zarządów innych części imperium.

Art. 17. Dług krajowy królestwa Polskiego przez nas uznany, będzie jak przedtem gwarantowany rękoymią rządu i uiszczany z dochodów królestwa.

Art. 18. Bank królestwa Polskiego i exystujące po dziś dzień kredytowe dla majątków nieruchomych ustawy, będą zostawały, jak i dawniey, pod opieką rządu.

Art. 19. Porządek stósunków handlowych między cesarstwem Rossyjskiem i królestwem Polskiem, będzie zawsze ustanawiany zgodnie ze wzajemnemi widokami prowincyj połączonych ogólnem krajowem dobrem, lecz mających osobne zarządy.

Art. 20. Woysko nasze w imperium i królestwie składa jednę całość bez rozróżnienia woysk rossyjskich i polskich. My zostawujemy sobie na przyszłość oznaczenie przez osobną ustawę, w jakiey proporcyi i na jakim fundamencie królestwo Polskie będzie miało uczestnictwo w ogólnym składzie tego naszego woyska. Liczba woyska mającego składać straż wewnętrzną królestwa, będzie również przepisana osobną ustawą.

Art. 21. Ci z poddanych naszych imperium Rossyjskiego, którzy osiadłszy w królestwie Polskiem, posiadają już lub na przyszłość posiadać będą w tym kraju własność nieruchomą; będą używać wszystkich praw krajowcom właściwych, tak równie, jak i poddani nasi królestwa Polskiego zamieszkali i mający nieruchomość w innych prowincyach Cesarstwa. My zostawujemy sobie na przyszłość udzielanie naturalizacyi w królestwie Polskiem i innym osobom, chociażby jeszcze w granicach onego nie osiadłym, tak Rossyanom, jako też cudzoziemcom. Poddani nasi cesarstwa Rossyjskiego, mający czasowe zamieszkanie w królestwie Polskiem, niemniey i poddani nasi królestwa Polskiego zamieszkali w innych częściach imperium, podlegają prawom tego kraju, w którym przebywają.

II. O głównym i mieyscowym zarządzie.

Art. 22. Główny zarząd królestwa Polskiego wkłada się na radę administracyjną, mającą rządzić w imieniu naszym, pod prezydencyą namiestnika królestwa.

Art. 23. Rada administracyjna składa się z Namiestnika królestwa, głównych dyrektorów w kommissyach prezydujących, między któremi dzielą się interessa zarządu; kontrollera jeneralnego prezydującego w naywyższey izbie obrachunkowey, i innych członków, których my będziemy przeznaczali przez osobne nasze rozkazy.

Art. 24. Członkowie rady administracyyney, ze wszelką swobodą wynurzają w niey swe zdania i każdy z nich ma prawo domagania się, aby opinija jego była wpisaną w protokół posiedzeń. Interessa rostrzygają się większością głosów; w przypadkach zaś równości tych ostatnich, głos Namiestnika królestwa stanowi przewagę.

Art. 25. Gdyby większa część członków nie była zgodną z opinią Namiestnika królestwa, a ten ze swojey strony uważał, że projekt ich ma w sobie ważne niedogodności, w ówczas mocen będzie wstrzymać wykonanie postanowienia członków i niezwłocznie ma o tem przedstawić na naszę rozwagę, dołączając kopią z protokółu posiedzeń rady.

Art. 26. Stósownie do osobnych przepisów, jakie w tey mierze wydanemi zostaną, rada administracyina obiera i przedstawia nam przez Namiestnika kandydatów na wakujące mieysca: arcybiskupów, biskupów, głównych dyrektorów, radców stanu, członków izby sądu naywyższego i innych urzędników, któ-

rych przeznaczenie do attrybucyi administacyjney i sądowey od nas zależy. Listy takowe kandydatów będą rozważane i porównywane z innemi wiadomościami przy nominowaniu na wakujące mieysca, przedstawianych nam przez radę administracyiną, lub innych godnych zaufania naszego osób, tak z mieszkańców królestwa Polskiego, jako też i drugich prowincyi cesarstwa.

Art. 27. W przypadku śmierci, obłożoney choroby, lub nieobecności Namiestnika królestwa, albolitež inney prawney przeszkody do sprawowania urzędu; władza namiestnika przechodzi czasowie na starszego z członków rady administracyiney, który ją będzie piastował dopóty, dopóki nie zostanie ogłoszoną w w tey mierze dalsza nasza wola.

Art. 28. Dla interessów w następnym 29 artykule oznaczonych, na które władza rady administracyjney wpływu mieć nie będzie; stanowiemy w królestwie Polskiem radę stanu, pod prezydencyą także Namiestnika królestwa. W takowey radzie będą zasiadać: 1*od*, Główni dyrektyrowie i kontrollor jeneralny, jako członkowie oney z mieysc swoich; 2*re.* Urzędnicy zaszczyceni godnością radców stanu i inni, wzywani przez nas do stałego lub czasowego zasiadania w radzie stanu. W przypadku nieobecności Namiestnika, prezyduje w radzie stanu jeden z członków osobno do piastowania tego urzędu, w podobnych zdarzeniach, przez nas upoważniony.

Art. 29. Do obowiązków rady stanu Królestwa Polskiego należy:

1. Przeglądanie i układanie projektów do nowych praw i ustaw, zmierzających do ogólnego zarządu Królestwa.

2. Rozwiązywanie sporów i kwestyi, wynikających między władzami administracyjnemi i sądowemi, w przedmiotach zakresów ich władzy.

3. Roztrząsanie przedstawień i prośb zgromadzeń stanów prowincyonalnych i rad wojewódzkich względem potrzeb i dobra kraju, oraz rezelwowanie pomienionych przedstawień i prośb.

4. Przeyrzenie rocznego budżetu o dochodach i wydatkach królestwa przez radę administracyjną ułożonego, oraz doniesień kontrollera generalnego względem rewizyi rachunków różnych gałęzi zarządu.

5. Rozpatrzenie rapportów głównych naczelników rozmaitych gałęzi administracyjnych o ich czynnościach w interessach im powierzonych.

6. Stanowienie wyroków o oddanie pod sąd za przestępstwa z urzędu tych urzędników, którzy bezpośrednio przez Nas lub w imieniu naszem nominowani będą.

Art. 30. Wszystkie wyżey w artykułach 24 i 25 zawarte przepisy, o porządku posiedzeń i wykonaniu postanowień rady administracyyney, rozciągają się w całey swojey mocy i na czynności rady stanu Krolestwa Polskiego.

Art. 31 Interessa ściągające się do prawodawstwa i inne projekta wielkiey wagi, które się nam zdawać będą wymagającemi poprzedniego i starannego skombinowania z istniejącemi w innych częściach Imperium ustawami i ogólnem onego dobrem, oraz budżet roczny składany nam przez radę stanu Królestwa Polskiego, dla ostatecznego przeyrzenia i potwierdzenia, będą przechodzić przez radę stanu Cesarstwa Rossyyskiego. Na ten koniec ustanawia się w niey osobny departament pod nazwiskiem: *Departamentu interessów Królestwa Polskiego*; w departamencie tym będą zasiadać nominowani przez nas członkowie z poddanych naszych Cesarstwa i Królestwa.

Art. 32. Zostający przy osobie naszey minister sekretarz stanu Królestwa Polskiego, przedstawia nam interessa, które odbierać będzie przez Namiestnika od rady administracyyney i rady stanu, on także ogłasza Namiestnikowi Królestwa rozkazy nasze Cesarsko-Królewskie.

Art. 33. Wszystkie sankcyonowane przez nas prawa, rozkazy i ustawy, ściągające się do Królestwa Polskiego, będą kontrasygnowane przez naszego ministra sekretarza stanu tegoż Królestwa i mają bydź umieszczane w dzienniku Praw.

Art. 34. Wszystkie interessa administracyyne i sądowe w Królestwie Polskiem. będą się odbywać w języku polskim.

Art. 35. Interessa administracyyne, poruczają się kommissyom rządowym, które będą zostawały pod prezydencyą dyrektorów głównych. Kommissyi takowych przeznacza się trzy: -

1. Kommissya spraw wewnętrznych i interessów duchownych, oraz oświecenia narodowego.

2. Kommissya sprawiedliwości.

3. Kommissya Przychodów i Skarbu.

Art. 36. Prócz takowych Kommissyy ustanawia się Izba naywyższa obrachunkowa, dla ogólney rewizyi rachunków z dochodów i wydatków królestwa, w którey prezyduje Jeneralny Kontrollor.

Art. 37. Interessa, których rozstrzygnienie przechodzi zakres władzy Dyrektorów Głównych i Kommissyy, przenoszą się do Rady administracyiney; te zaś, których rozwiązanie nie zależy od władzy nadaney Radzie i Namiestnikowi Królestwa, mają bydź przedstawiane Nam przez Ministra Sekretarza Stanu.

Art. 38. Dyrektorowie główni, generalny kontroller, członkowie Rady Administracyyney i Rady Stanu Królestwa, oraz Kommissyy Rządowych, są odpowiedzialni za każde uchybienie przeciwko prawom, rozkazom i Naszym ustawom. Skoro wykroczenia ich zostaną porządkiem przepisanym wykryte i dowiedzione przez Radę Stanu Królestwa, Rada ta niezwłocznie przedstawia o tem na Naszą rozwagę, upraszając o decyzyą Naszą względem oddania winnych pod sąd.

DODATEK.

DODATEK

do Nru 87.

Gazety Krakowskiej.

STATUTU ORGANIZACYNEGO KROLESTWA POLSKIEGO

DOKONCZENIE.

Art. 39. Teraźnicyszy podział Królestwa na Województwa, Obwody, Powiaty, mieyskie i wieyskie Okręgi (Gminy) pozostaję na dawnieyszych zasadach, i każda z tych części zachowuje się w dawnieyszych swoich granicach, do zmian jakie dlą ogólnego dobra Królestwa mogą bydź w czasie przyszłym uznane za potrzebne.

Art. 40. W każdem Województwie ustanawia się Kommissya Wojewódzka; ona składa się z Prezesa i Kommissarzy obowiązanych spełniać rozkazy głównych Kommissyy Rządowych, według przepisanego na to przez osobną ustawę porządku.

Art. 41. Zarząd miast porucza się Zwierzchności przez zgromadzenia mieyskie obieraney a w okręgach wieyskich (gminach) Woytom. W miastach burmistrze, zaś w gminach wieyskich wóyci, obowiązani są czuwać nad spełnieniem rozkazów Rządu.

III. *O zgromadzeniach Szlacheckich, zgromadzeniach Okręgowych (Gminnych) i o Radach Wojewódzkich.*

Art. 42. We wszystkich Województwach będą istnieć na osnowie dawnieyszey zgromadzenia Szlacheckie, zgromadzenia mieyskich i wieyskich gmin, oraz Rady Wojewódzkie.

Art. 43. W każdym Powiecie ze Szlachty posiadającoy majątki nieruchome, składa się zgromadzenie pod prezydencyą Marszałka przez Namiestnika Królestwa w Imieniu Naszem nominowanego, dla obrania dwóch członków do rady wojewódzkiey i przedstawienia listy kandydatów, którą Rząd będzie miał na uwadze przy zamieszczeniu wakansów w różnych gałęziach administracyinych.

Art. 44. Zgromadzenia szlacheckie zbierają się nie inaczey, jak za wezwaniem Namiestnika Królestwa, który przeznacza dzień zebrania się, przedmiot narad i czas dla onych potrzebny.

Art. 45. Żaden szlachcic nie może bydź przypuszczonym do uczestnictwa w naradach zgromadzenia szlacheckiego, jeśli nie będzie wpisany do xięgi tego powiatu, nie używa praw obywatelstwa w Królestwie Polskiem, niema naymniey dwadzieścia i jeden lat od urodzenia i nie posiada jakieykolwiek nieruchomey własności.

Art. 46. Xięgi szlacheckie każdego powiatu układane bydź mają przez radę wojewódzką i potwierdzone przez radę administracyiną.

Art. 47. W każdym mieyskim i wieyskim okręgu (gminie) ma bydź zgromadzenie okręgowe (gminne) również za wezwaniem Namiestnika Królestwa i pod prezydencyą marszałka przez niego nominowanego. Zgromadzenie takowe obiera jednego członka do rady wojewódzkiey i układa listę kandydatów, którą rząd będzie miał na uwadze przy nominowaniu osób na różne urzędy.

Art. 48. W obradach okręgowych (gminnych) zgromadzeń, mają prawo mieć uczestnictwo:

1. Każdy obywatel nie należący do stanu szlacheckiego, lecz mający własność nieruchomą z którey opłaca iakibądź podatek.

2. Każdy fabrykant i właściciel rękodzielni, każdy kupiec mający sklep lub magazyn z towarem własnym, wartości naymniéy na dziesięć tysięcy złotych polskich.

3. Wszyscy plebani, przełożeni zakonów i wikaryusze kościołów.

4. Professorowie, nauczyciele i inne osoby trudniące się edukacyą młodzieży w naukowych zakładach przez rząd zawiadywanych.

5. Każdy Artysta, który się wsławił przez swoie talenta i wiadomości, albo przyłożył się do wzbogacenia przemysłu narodowego, handlu lub sztuk wyzwolonych.

Art. 49. Nikt nie może mieć uczestnictwa w obradach okręgowych (gminnych), kto nie będzie wpisany do xięgi tego mieyskiego lub wieyskiego zgromadzenia, nie używa praw cywilnych w królestwie polskiem i nie ma ieszcze dwadzieścia jeden lat od urodzenia.

Art. 50. Listy właścicieli posiadłości nieruchomych, mających przeto prawo do uczestnictwa w obradach zgromadzeń szlacheckich i zgromadzeń okręgowych, będą się układać w radach wojewódzkich; a listy fabrykantów właścicieli rękodzielni, kupców, i obywateli wsławionych przez swoie talenta w sztukach wyzwolonych, lub przez pożytek dobru ogólnemu przez nich przyniesiony, oraz listy plebanów, przełożonych klasztorów i wikaryuszów kościołów, niemniey osób trudniących się edukacyą młodzieży w publicznych naukowych zakładach, w kommissyi spraw wewnętrznych, interessów duchownych i oświecenia narodowego.

Art. 51. W każdem województwie ustanawia się rada wojewódzka, złożona z radców obieranych przez zgromadzenia szlacheckie i zgromadzenia okręgowe pod prezydencyą jednego z członków, który nominowany zostanie na ten urząd przez Namiestnika królestwą w imieniu naszem.

Art. 52. Głównieysze obowiązki tey rady są następne:

1. Obierać sędziów do juryzdykcyi sądowniczych dwóch pierwszych instancyi.

2. Mieć uczestnicwo w układaniu i sprawdzaniu listy kandydatów, którą rząd będzie miał na uwadze przy nominowaniu osób do różnych urzędów.

3. Czuwać nad zachowaniem dobra i pożytków województwa, udając się w tym celu do rządu z należnemi przedstawieniami i prośbami za pośrednictwami kommissyi wojewódzkiey i stosując się we wszystkiem do przepisów osobney w tem przedmiocie ustawy.

IV. O zgromadzeniach Stanów Prowincyonalnych.

Art 53. Dla naradzania się w interessach do tyczących dobra ogólnego całego królestwa Polskiego, ustanawiają się zgromadzenia stanów prowincyonalnych. Zgromadzenia takowe w interessach pod rozwagę ich podawanych będą miały głos doradczy.

Art. 54. Skład i porządek działań tych zgromadzeń stanów prowincyonalnych, będzie przepisany w osobney ustawie.

V. O Porządku Sądowniczym.

Art. 55. Wszelka władza sądownicza w królestwie Polskiem, iest nayłaskawiey przez naz nadana i ma działać w Imieniu naszem Prawo ułaskawienia i zmnieyszania kary do nas wyłącznie należy.

Art. 56. Juryzdykcye sądownicze składaią się z sędziów nominowanych przez nas i sędziów obieranych porządkiem przepisanym w osobney na to ustawie.

Art. 57. Sędziowie nominowani przez nas zostają w swych obowiązkach do uwolnienia ich gdy tego potrzebę znaydziemy, do oddalenia przez sąd za wykroczenia, lub nakoniec do przeniesienia ich na inny urząd. Sędziowie obieralni przeznaczną się na czas ograniczony w osobney ustawie.

Art. 58. Sędziowie ulegną oddaleniu od urzędu za nad użycia władsy, i za wszelkie inne dowiedzione wykroczenia przeciwko porządkowi ustalonemu, nieinaczey wszakże, iak w skutek wyroku wyższey właściwey juryzdykcyi sądowniczey.

Art. 59. Przestrzeganie porządku w sądach I. i II. Instancyi, oraz rozwiązanie wynikać mogących sporów i kwestyi pomiędzy niemi względem zakresu ich władzy, zostawuje się Izbie sądu naywyższego.

Art. 60. Ustawa względem sędziów pokoju dla mieszkańców wszystkich stanów, pozostaje na dawnieyszey osnowie; obowiązkiem ich przy rostrząsaniu spraw iest: starać się o pogodzenie stron spory wiodących.

Art. 61. Żadna sprawa nie może bydź wprowadzoną do sądu cywilnego Iwszey Instancyi, jeśli w przody nie była pod rozbiorem właściwego sędziego pokoju; wyłączają się wszakże od tego takie sprawy, których ostateczne zakończenie na mocy istniejących ustaw nie zależy od pogodzenia sędziego pokoju.

Art. 62. Dla spraw, nie przewyższających wartości pięciu set polskich złotych, przeznaczaią się sędziowie cywilni i policyjni w każdem mieście i wieyskim okręgu (Gminie.)

Art. 63. Dla spraw, których wartość przewyższa summę pięciu set złotych polskich, przeznaczają się w każdem województwie sądy ziemskie i sądy zjazdowe.

Art. 64. Ustanowienie osobnych sądów handlowych, pozostaje na dawney osnowie.

Art. 65. Dla spraw kryminalnych i tyczących się policyi poprawczej, ustanawiają się w każdem województwie sądy grodzkie.

Art. 66. Dla sprostowania wyroków zapadłych w sądach ziemskich, zjazdowych, Grodzkich, oraz w Handlowych, ustanawiają się Sądy Appellacyyne.

Art. 67. Nadto ustanawia się w Warszawie Izba sądu naywyższego, którey skład i zakres działań będzie przepisany w osobney ustawie.

Art. 68. Przepisy w ninieyszym Statucie organicznym zawarte, będą stosownie do potrzeby rozwijane i dopełniane przez osobne ustawy.

Art. 69. Wszystkie sprzeciwiające się przepisom ninieyszego statutu organicznego dawnieysze prawa i ustawy, kassują się.

Statut ten organiczny podpisaliśmy własną naszą ręką i Cesarską Naszę pieczęć przyłożyć rozkazaliśmy. Dan w Sankt-Petersburgu czternastego dnia Lutego, roku od Narodzenia Pańskiego tysiąc ośmset trzydziestego drugiego, panowania zaś naszego siódmego.

przez Cesarza i Króla.
MIKOŁAY.
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) Stefan Hrabia *Grabowski.*

TEATR NARODOWY.

Jutro na żądanie, daną będzie po trzeci raz ulubiona melodrama w trzech aktach, pod tytułem Król Anców.

Doniesienie prywatne.

Z dzisieyszym numerem Gazety Krakowskiey, kończy się kwartalna prenumerata.

KONIEC TOMU PIERWSZEGO.